

Arkivsak-dok. 24/25451-1
Saksbehandler Robin Braaten

Saksgang
Formannskapet 2023 - 2027

Møtedato

Sak nr.

Bærekraftig drift for IL Sparta Ishockey Elite – Søknad om økonomisk bistand

Innstillingssak.

Medsaksbehandlere: Gry Ingebretsen og Tommy Kruse

Kommunedirektørens innstilling:

1. Sarpsborg kommune gir et tilskudd på 0,6 mill. kr. til IL Sparta Ishockey Elite, i form av ettergivelse av gjeld til kommunen påløpt etter inngått gjeldsavtale høsten 2024.
2. Det bevilges 0,6 mill. kr. som finansieres ved bruk av formannskapets tilleggsbevilgningsfond.
3. Sarpsborg kommune gir ikke ytterligere støtte til IL Sparta Ishockey Elite for 2025.
4. Vurdering av nye leieavtaler og satser fra 2026 med mål om en mer bærekraftig drift behandles i egen sak:
 - Etter at nye retningslinjer fra Norges ishockeyforbund vedtatt
 - Etter at IL Sparta Ishockey Elite sender inn budsjett og en langsiktig plan for videre drift av klubben

Vedlegg:

Vedlegg 1. Beskrivelse Sparta i Sarpsborg

Vedlegg 2. Saksprotokoll Sak 104-24

Sammendrag:

IL Sparta Ishockey Elite har bedt Sarpsborg kommune om økonomisk bistand for å sikre videre drift. Klubben hadde en negativ egenkapital på 2,2 millioner kroner per 31.12.2023 og forventer et underskudd på 4,4 millioner kroner for 2024. Hovedårsakene til underskuddet er, ifølge klubben, sen rapportering fra regnskapsbyrå, overforbruk på lønn, og lavere sponsorinntekter enn forventet. Klubben har iverksatt flere tiltak for å bedre likviditeten, men har fortsatt ubetalte fakturaer og gjeld til kommunen og Skatteetaten.

Kommunedirektøren anbefaler å gi et tilskudd i form av ettergivelse av gjeld på 0,6 mill. kr f til IL Sparta Ishockey Elite. Dette vil da omfatte gjeld som er påløpt i etterkant av gjeldsavtale som ble inngått høsten 2024 i henhold til vedtak i formannskapet. Bevilgning finansieres ved bruk av formannskapets tilleggsbevilgningsfond. Videre anbefales det, når situasjonen er mer oversiktlig, en ny politisk sak for å vurdere endrede plikter og ansvar for drift og

vedlikehold av Sparta Amfi fra 2026, for å redusere kostnadene både for kommunen og klubben.

Utredning:

Bakgrunn:

IL Sparta Ishockey Elite sendte en henvendelse via e-post til kommunens politiske ledelse 5. desember 2024 hvor de ba om økonomisk bistand for å sikre videre drift av klubben. Klubben opplyste i henvendelsen om pågående arbeid med avtaler med egne leverandører og en innsamlingsaksjon blant klubbens støttespillere, og løftet behovet for å se på premisser i gjeldende gjeldsavtale og leieavtale med kommunen for å sikre klubbens videre eksistens.

Formannskapet vedtok så sent som i september i fjor en nedbetalingsavtale med klubben på utestående fordringer, med betingelser om at gjelden skulle nedbetales i sin helhet. I regnskap med noter som fulgte saken i september (vedlagt) fremgikk det at klubben har forpliktet seg til, overfor Norges Ishockeyforbund, at egenkapitalen (EK) skal være positiv innen utgangen av 2024. Negativ EK per 31.12.2023 var på 2,2 mill. kr.

Kommunens administrasjon har hatt dialog med klubben siden henvendelsen 5. desember. Det er gjennomført flere arbeidsmøter med klubbens styreleder og ledelse for å kartlegge klubbens økonomiske nåsituasjon og deres planer for å sikre videre drift. De har opplyst om at klubben ikke vil få nye vedtatte krav fra Ishockeyforbundet før 15. mars 2025. Der vil det bli vurdert EK-krav og andre finansielle måltall, samt andre lisenskrav som omsetning, ansatte, proffkontrakter, utforming av arenaer etc. Det er ventet at forslagene blir lagt ut på høring i løpet av januar. Det er derfor prematurt å si noe om hvilke krav og forventninger klubben vil måtte forholde seg til fremover.

Klubben har samtidig opplyst til kommunen at långiverne til klubben er positive til å avvente innfrielse av lån inntil klubbens egenkapital er positiv. Gjennom dialogen har det også kommet frem at klubben har et akutt behov for innkomne midler for å betale forfallende krav fra Skatteetaten.

Uansett vil klubben måtte tilstrebe en drift i balanse over tid. Klubben står av den grunn ved et avgjørende skille, og det må gjøres både akutte og langsiktige grep hvis den skal kunne bestå.

Dialogen mellom klubben og Sarpsborg kommune har videre dreid seg om to faser: En akutfase og en eventuell videre fase med mål om en langsiktig bærekraftig drift for klubben.

Akutfase:

Klubben ligger an til å ha et betydelig underskudd på driften i 2024, og foreløpige prognoser for 2024 viser et forventet underskudd på driften på om lag 4,4 millioner kroner. Klubben løfter frem tre hovedårsaker til dette:

- Klubben har mottatt sen rapportering fra regnskapsbyrå, som har gitt dårligere styringsmulighet. Det løftes særlig frem en feilføring av inntekter på 3.6 mill. kr som var med i tidligere prognoser for 2024, men som hører til tidligere år. Klubben fikk kunnskap om dette først i oktober 2024.
- Klubben har hatt et overforbruk på lønn og en høyere prisoppgang på kostnader enn budsjettert.
- Klubben har hatt lavere inntekter på sponsorsiden enn forventet. Sponsorgruppen består av mange mindre bedrifter, hvor flere er innen bygg- og håndverksbransjen. 2024 har vært et utfordrende år for denne bransjen.

Tiltak som er iverksatt av klubben, i tillegg til å ta kontakt med Sarpsborg kommune, for å bedre sin likviditet er:

- Spleis-aksjon for både privatpersoner og næringsliv
- Hel eller delvis permittering av ansatte
- Generelle kostnadskutt
- Inntektsbringende arrangementer i forbindelse med kamper
- Henvendelser til og møter med bedrifter om støtte
- Støttekonsert

Til tross for tiltakene over er status i dag et antatt negativt driftsresultat på 4,4 millioner kroner for 2024. I tillegg til negativt driftsresultatet for 2024 har klubben også ubetjente fakturaer/gjeld:

- Gjeld til Sarpsborg kommune per 17.12.24 var på 1,86 mill. kr. (Husleie, istid og tidligere vedtatt nedbetalingsavtale)
- Restskatt til Skatteetaten på ca. 1,6 mill. kr. som forfaller i slutten av januar.

Videre drift:

Parallelt med å finne en løsning på akutfasen jobber klubben med å sikre fremtidig drift gjennom å arbeide frem et realistisk budsjett for 2025, hvor det blant annet legges opp til en reduksjon i lønnskostnader i administrasjon, trenerapparat og til spillere. Man vil ikke få full effekt av mulige innsparingstiltak i 2025, da avtaler med spillere gjerne går fra sesongoppkjøring til sesongslutt (fra mai til mai).

Klubben har videre oppgitt i sin dialog med kommunen at lønnskostnader til spillere er den største utgiftsposten. Det er varierende kontrakter på spillere i dag, og ved avvikling av kontraktsforhold gjennom året vil valg av nye spillere være avgjørende både for klubbens økonomi og ambisjonsnivå fremover. Klubben vil også sende ut en forespørsel i januar 2025 til alle eksisterende sponsorer om de vil gjøre nye avtaler om støtte med samme, mindre eller større beløp som tidligere for å få en forventningsavklaring på sponsorinntekter tidlig på året, og før nye kontrakter signeres.

Budsjett for 2025 er på nåværende tidspunkt ikke ferdig utarbeidet, men foreløpig budsjett for 2025 viser at klubben vil ha et likviditetsunderskudd i 1. halvår på grunn av nevnte spilleravtaler som ikke går ut før mai, gjeld til kommunen og gjeld til Skatteetaten, men klubbens foreløpige budsjett for 2025 viser en ambisjon om å styre mot et 0-resultat for året.

Klubben har i sin dialog med kommunen lagt vekt på at den har et eget program for å bidra til sarpsborgsamfunnet og særlig rettet mot sårbare barn og unge og utenforskap. I dag er dette organisert i fem satsinger:

- **Timeout:** En timeout for unge mennesker med tøffe dager på sykehuset. Elitespillere besøker barn på Kalnes sykehus som har alvorlige sykdommer. Alle spillerne deltar gjennom året. I 2024 var det 14 besøksdager. Totalt er det om lag 400 barn og unge som har fått besøk i 2024.
- **Kompis:** Skolen skal være et trygt sted for alle. Elitespillere besøker alle 5. klasser i kommunen. Studier viser at dette klassetrinnet er mest utsatt. Det er 30 femteklasser i Sarpsborg, med 650 elever. Hovedbudskapet er «Ikke mobb». Klassen får en innrammet «Kompisavtale» som alle signerer og henger opp i klasserommet, og alle 5.klassingene blir invitert på en kamp, kompis-kampen.
- **Spartas julaften:** Ingen skal sitte alene på julaften. Juleselskapet arrangeres i restauranten i Sparta Amfi på julaften. Spartanere, i samarbeid med frivillige og samarbeidspartnere, bidrar til arrangementet med tilstedeværelse og julemat.

Innsamlede gaver blir gitt til Sykehuset Kalnes etter feiringen. I 2024 var det ca. 80 gjester til stede på julaften.

- **Superlaget:** Idretts glede på øverste nivå. Superlaget er et tilbud til både barn og voksne med spesielle behov. Deltagerne trenger ingen ferdigheter med skøyter eller erfaring fra ishockey fra før, det er et lavterskeltilbud, der læring og mestring er en del av prosessen, og også målet i lengden. Aktivitet på isen skaper trivsel, samhold, glede og motivasjon.
- **Hockey for alle:** Ingen skal behøve å stå på sidelinjen. Klubben ønsker en by der alle barn og unge som har lyst til å spille hockey, eller se topphockey, skal få mulighet til å være med. I samarbeid med klubbens partnere gis det bort et antall sesongkort til husholdninger som sliter med å få endene til å møtes.

Kommunedirektørens vurderinger:

Det er mange positive ringvirkninger av å ha en ishockeyklubb som satser på elitenivå, både utfra elitesatsingen spesielt og klubbens arbeid for barn og unge generelt. Foruten å gi Sarpsborgs innbyggere elite-ishockey gjennom vinteren gjør også klubben mange positive utenomsportslige bidrag til sarpsborgsamfunnet.

Kommunedirektøren anser samtidig at klubben har store økonomiske utfordringer. I et mer ordinært forretningsforhold, eksempelvis når private næringsdrivende søker om en nedbetalingsordning, ville en søknad mest sannsynligvis bli avslått på grunn av de økonomiske forutsetningene. I kommunens handlingsplan for 2025-2028 er det også lagt til grunn at kommunens driftsutgifter relatert til eliteidrett skal finansieres ved egenbetaling fra klubbene.

Sparta Amfi og ungdomshallen koster årlig kommunen netto om lag 11 mill. kr. Isflatene ble i 2024 leid ut i 3192 timer. Skulle kommunen ha dekket sine driftskostnader og kapitalutgifter gjennom brukerbetaling alene måtte prisen per time vært 4 282 kr. Pris for leie til ordinær trening i 2024 var henholdsvis 1 370 kr per time for voksne (senior, old boys- og bedriftslag) og 210 kr for barn (< 20 år). Det betales i tillegg en årlig kampavgift for eliteserien menn på 339 000 kr. Anleggene ble total leid ut til voksne i 26,8% av tiden, hvorav idrettslaget IL Sparta Ishockey Elite sin andel av bruken alene utgjorde 9,8% (313 timer). Deler av bygget blir leid ut til næringsdrivende slik som Sparta-klinikken, Sparta frisør og noe eksklusivt areal til idrettslagene. Fordeles drift- og finansutgifter fratrukket egenbetaling forholdsmessig etter bruk vil kommunens bidrag til voksenidretten som bedrives i Sparta Amfi være 1,5 mill. kr, hvorav IL Sparta Ishockey Elites andel av dette utgjør 0,08 mill. kr. Dersom finansutgiftene holdes utenfor betalte IL Sparta Ishockey Elite 0,5 mill. kr mer enn deres beregnede andel av driftsutgifter i 2024.

Kommunedirektøren mener samtidig at man ikke kan se på brukstid isolert sett alene, da elitelaget krever helt andre fasiliteter enn kommunen og andre leietagere. Leie av hovedhallen Sparta Amfi og Ungdomshallen kan ikke sidestilles. IL Sparta Ishockey Elite har også vesentlig mer reklameplass i anlegget i forhold til de andre leietagerne.

Det har vært forskjellige varianter av avtaler mellom kommunen og klubben over tid, både faste leiepriser og omsetningsbasert leie. Klubben har i dialogen med kommunen argumentert for at de burde få noe kompensasjon på leien, da de har gjort enkelte driftsoppgaver i anlegget. Kommunedirektøren anser at det ikke vil være riktig å avregne deler av klubbens utestående gjeld til kommunen mot oppgaver som klubben hevder at de har utført av drifts-/vedlikeholdsoppgaver utover plikter i leieavtalen. Etter kommunedirektørens syn kan kommunen ikke forholde seg til slike krav, når det ikke er inngått avtale om utførelse av oppgavene på forhånd.

Formannskapet står fritt til å benytte formannskapetets tilleggsbevilgningsfond til prioriterte formål, og kan således gi et tilskudd. Ny leie for elitedelen av Sarpsborg 08 på Sarpsborg Stadion, sett bort fra overgangsløsninger, er basert på at leieinntektene skal dekke driftsutgiftene. Det kan derfor argumenteres for at det er rom for et tilskudd til IL Sparta Ishockey Elite på 500.000 kr. for 2025, uten at det vil være direkte forskjellsbehandling av klubbene. Det er samtidig et moment at IL Sparta Elite Ishockey sammen med IHK Sparta Sarpsborg (barn og unge) er den desidert største leietakeren av Sparta Amfi og Ungdomshallen, og dermed også normalt de som bidrar til de største leieinntektene for kommunen. På denne måten bidrar de til at Sparta Amfi kan driftes og holdes åpent for andre lag og foreninger og for skøytegående ellers. Beregningene for et fotballanlegg med én fotballbane og et hallanlegg med to isflater er imidlertid ikke direkte sammenlignbare, og det må vurderes mer inngående om dette eventuelt kan legges til grunn for en varig omlegging av leiebeløp. En slik omlegging bør også drøftes med blant annet Idrettsrådet.

De utenomsportslige satsingene til IL Sparta Ishockey Elite, som kommer Sarpsborgs befolkning til gode på ulike måter, taler etter klubbens syn også for økt kommunalt tilskudd. Kommunedirektøren ser positivt på disse satsingene, og legger vekt på dette i sin vurdering. Samtidig har Sarpsborg 08 lignende satsinger, og kommunedirektøren kan ikke anbefale å gi et høyere tilskudd til IL Sparta Ishockey Elite enn Sarpsborg 08 ut fra dette.

For å løse den akutte situasjonen til klubben kan Sarpsborg kommune også enten gi et lån, som tillegges eksisterende nedbetalingsplan, eller gi et tilskudd som ikke skal betales tilbake. Kommunen har anledning til å innvilge lån til lag og foreninger for å dekke et likviditetsbehov. Basert på fremlagte regnskaper er det grunn til å tro at klubben ikke har eiendeler å ta pant i, og kommunen ville da ikke hatt et krav ved en eventuell konkurs og utgiften må kostnadsføres i driftsregnskapet. Det er kun bystyret som har myndighet til å innvilge lån.

Kommunedirektøren mener uavhengig av dette at klubben over lang tid har hatt et for høyt driftsnivå, sett opp mot inntektene. Dersom klubben skal lykkes med å snu den økonomiske situasjonen må de redusere driftsnivået vesentlig, både på kort og på lang sikt. Det er også viktig at kommunen stiller krav til at klubben klarer å betale i tide og får en bærekraftig drift, slik at man slipper slike saker i fremtiden.

IL Sparta Ishockey Elite hadde pr. 17. desember en samlet gjeld til Sarpsborg kommune på 1,86 mill. kr. Av dette forfaller om lag 600.000 kr til betaling i januar. Dette er gjeld som er påløpt etter at det ble inngått gjeldsavtale høsten 2024, i henhold til sak 104/24 behandlet i formannskapet 25.09.2024. Kommunedirektøren ser det som naturlig at et eventuelt ekstraordinært tilskudd gis i form av at gjeld ettergis, for også å sikre kommunens interesser best mulig i den situasjonen som nå foreligger.

På bakgrunn av det som er beskrevet ovenfor anbefaler kommunedirektøren å bevilge 0,6 mill.kr 2025 av formannskapetets tilleggsbevilgningsfond til drift av IL Sparta Ishockey Elite, og at tilskuddet gis i form av ettergivelse av gjeld. Dette vil da være gjeld som er påløpt siden september 2024.

For eventuell videre drift etter akutfasen anbefaler kommunedirektøren at man tar stilling til endrede plikter og ansvar for drift og vedlikehold av Sparta Amfi med mål om å få ned utgiftene både for kommunen og klubben i en ny politisk sak. Kommunedirektøren presiserer at saken må tas etter at Norges ishockeyforbunds nye retningslinjer foreligger, og etter at klubben har laget en langtidsplan med budsjett for videre bærekraftig drift.

Økonomi:

Kommunedirektøren anbefaler at det gis et tilskudd i form av ettergivelse av gjeld på 0,6 mill. kr i 2025. Dette finansieres av formannskapetets tilleggsbevilgningsfond for 2025. Før møtet 23.januar 2025 gjenstår 5.464.000 kr kroner på fondet.

Miljø:

Ingen betydning

Folkehelse:

Toppidrett påvirker bredde og barneidrett ved at man har forbilder å se og strekke seg mot. Et elitelag i ishockey skaper også lokalt engasjement hos mange innbyggere, samtidig som det øker synligheten for Sarpsborg.